

Citymarketing Den Helder

STADSRUTE DEN HELDER

wandelroute ± 4,3 km
duur: ongeveer 60 min.



met handige
PLATTEGROND
INHET HART

Lekker wandelen
door de stad,
slenteren over het
maritieme erfgoed

EN UITWAAIEN OP DE DIJK....

Inhoud

Start Route	3
Plattegrond.....	11-12
Marinemuseum	17
Reddingmuseum	17
Botanische Tuin	
Hortus Overzee	18
De Kampanje	18
Willemsoord (achterzijde)	

De route duurt
ongeveer een uur.

U kunt de wandeling uitbreiden
met een wandeling op Willemsoord
of door een bezoekje te brengen aan
de botanische tuin Hortus Overzee
Kijk op de plattegrond
blz 11-12

Deze borden
treft U langs
de hele route.

Ze zijn handig
en overzichtelijk!

*Gemak dient
de mens!*

COLOFON

Tekst en realisatie:
Citymarketing Den Helder
Vormgeving & opmaak:
Studio Kisteman
Foto's:
Studio Kisteman
Citymarketing Den Helder
Oplage:
1000 exemplaren
juni 2015

Citymarketing Den Helder
tel.: +31 (0) 223-674601
www.denhelder.online

Wat leuk dat u de stadswandeling gaat maken!

Op deze gevarieerde wandelroute is er van alles te zien, u loopt langs verschillende historische panden, door de binnenstad die mooi opgeknapt wordt en langs het overdekte winkelcentrum 'De Kroonpassage' waar u en passant even kunt winkelen, en neerstrijken op een leuk terrasje voor een gezellige stop.

*Lekker even
banjeren op
de dijk en
de zilte lucht
opsnuiven,
slenteren
door de stad
en uitblazen
op een
gezellig terras*

Over de Dijk, grenzend aan het stadshart, die onlosmakelijk verbonden is met de zee. De plek om lekker uit te waaien of als het mooi weer is, op een bankje te genieten van het magnefieke uitzicht.

En natuurlijk het prachtige Willemsoord, doordrenkt van het maritieme verleden en heden van Den Helder. Hier kunt u rondwandelen, musea bezoeken, genieten van de bedrijvigheid in de museumhaven en uitblazen op één van de gezellige terrasjes aan de kades die hier te vinden zijn.

Geniet ervan! Wij wensen u veel wandelplezier en vertrouwen erop dat deze gids u daarbij behulpzaam is.



START

De route start vanaf gebouw 52a (Toeristisch Infopunt TIP). Als u de nummers 1 t/m 26 volgt (rode pijltjes in dit boekje) geniet u van de gevarieerde wandeling door Den Helder.



Vanuit het TIP-gebouw meteen links richting werfkanaal en dan linksaf de weg vervolgen langs de kade.

Even verder, aan uw linkerhand: scheepswrak Pinas (in glazen gebouw) en gerestaureerde gebouwen met instellingen op het terrein van cultuur, sport en horeca. Aan uw rechterhand: het Werfkanaal, een onderdeel van de museumhaven.



PINAS

In 1948 vond een agrariër ten oosten van Urk het wrak van een schip. Uit onderzoek bleek dat het om een eikenhouten, karveel gebouwd zeewaardig vrachtschip ging, dat omstreeks 1620 moet zijn gebouwd. Het was een zeilschip met drie masten en een spiegel en behoorde tot het scheepstype pinas.

De Pinas is in 1969 gelicht en in onderdelen over water naar het Rijksmuseum voor Scheepsarcheologie in Ketelhaven overgebracht. De restauratie van het schip werd na 12 jaar in 1982 afgerond. In 1997 sloot het Museum in Ketelhaven zijn deuren. Wegens plaatsgebrek is het wrak van de Pinas in 1998 in bruikleen gegeven aan Willemsoord in Den Helder. Sinds 2003 staat het vrachtschip opgesteld in een glazen vitrine op het terrein van Willemsoord, de voormalige scheeps- en onderhoudswerf van de Marine.



Aan het eind linksaf tot aan de brug.

Aan uw linkerhand horecagelegenheden. Aan de rechterkant (overkant van het water): Evenementengalerie Windkracht 13 (Weststraat 107-109) en School 7 (Weststraat 110)

Een gemeentelijk monument dat na een verbouwing de hoofdvestiging van de regionale KopGroep bibliotheken wordt.



Rechtsaf de brug over

Vóór de brug aan de linkerhand: Nationaal Reddingmuseum Dorus Rijkers (gebouw 60g).



OVER SCHOOL 7



Aan het begin van de Weststraat: deze school voor gewoon lager onderwijs uit 1905 stond bekend als 'gemeenteschool no. 5' en was de vervanger van een vroegere school op dezelfde plaats. Later werd het 'Gemeenteschool 7'. Boven de deur ziet u een spreuk in tegeltableau: 'Leeren is leven, kennis is macht'.



een impressie van de 'nieuwe' School 7

REDDER MET KIND

Beeld bij het Reddingmuseum
Het beeld aan de zijgevel van het Reddingmuseum, bevindt zich daar sinds 2011.
Van 1964 tot 1998 preikte het op de gevel van het politiebureau aan de Prins Hendriklaan.
De officiële titel van het beeld is onbekend, in de volksmond heet het 'Redder met kind en Man met kind op schouder'.
Kunstenares: Maria van Everdingen





4

Rechtsaf de Flaneerkade op en bij de stoplichten (Weststraat) oversteken, rechtdoor de Beatrixstraat in.

Vanaf hier heeft u zicht op de gehele Beatrixstraat (winkelstraat) en ziet u in de verte de watertoren.



5

Vervolgens rechtsaf de Wezenstraat in

Gerenoveerde straat die als voorbeeld dient voor de aanpak van andere straten in het Stadshart. Aan uw linkerhand: Evangelische Lutherse kerk en Pastorie (Wezenstraat 68 en 70; gemeentelijke monumenten).

WATERTOREN



De watertoren is gebouwd in 1908. In 1956 is de toren gerenoveerd, de toren heeft toen een betonnen laag aan de

buitenkant gekregen.

In 2005 is de toren weer gerenoveerd, ditmaal is de betonnen laag verwijderd en is de toren bedekt met bakstenen. De toren ziet er nu bijna hetzelfde uit als in 1908. Eind jaren 80 werd de watertoren buiten gebruik genomen, en verkocht aan de gemeente van Den Helder.



ZWAANTJE OP DE TOREN



Het symbool van de Evangelisch-Lutherse Gemeenten is een zwaan. Lutherse kerken kun je dan ook herkennen aan de zwaan op de toren.

Een oud rijmpje, zegt het volgende over de verschillende symbolen op kerktorens, het gaat als volgt: De Doopsgezinden hebben een houten huisje, de Rooms en hebben een kruisje, de Calvinisten hebben een haantje en de Lutheranen hebben een zwaantje!



Rechtsaf de Californiëstraat in.

Aan uw rechterhand nieuwbouwhuizen, en voorts aan uw rechterhand de Thorbeckeschool. In de verte de toren van De Nieuwe Kerk.



Linksaf de Palmstraat in. Aan uw rechterhand: "Gerefo", op de poort als aandenken aan het vroegere kerkgebouw dat daar heeft gestaan. Aan uw linkerhand het Jutterspleintje.



Linksaf de Spoorstraat in.

Aan uw rechterhand: Spoorstraat 45 (gemeentelijk monument). Daar tegenover Spoorstraat 56, een beeldbepalend gebouw van de Marine Onderofficieren Club (MOOC).





9

Linksaf de Keizerstraat in.

Er is inmiddels gestart met het opknappen van de de Keizerstraat hierbij wordt getracht om een aantal fraaie panden en winkels die door allerlei ingrepen minder aantrekkelijk geworden zijn, terug te brengen naar hun oorspronkelijke uiterlijk. Let op de mooie gevels en de inmiddels gerenoveerde panden (b.v. De Bruna) Aan het eind van de keizerstraat heeft u zicht op Stads- Café Restaurant 'Flow' in een beeldbepalend pand aan de Beatrixstraat.



Op de hoek Spoorstraat/ Keizerstraat schuin tegenover de C&A: vml. vestigingen van de V&D, Helders meubelbedrijf Klercq en Nationaal Redding-museum Dorus Rijkers (verdieping nog origineel).



Dit beeldje 'Pinguïn' staat sinds 1962 in de Keizerstraat / Kroonstraat
Maker: Theresia van der Pant

station

voormalig
postkantoor

voormalig
meisjesvakschool
"De Vijfseprong"
(nu kantoor van woningstichting
Den Helder)

watertoren



10

Aan het eind van de Keizerstraat rechtsaf de Beatrixstraat in.

Voor u ziet u vier markante gebouwen in Den Helder.



11

Aan het eind van de Beatrixstraat gaat u rechtsaf het Julianaplein op. Voordat u rechtsaf gaat ziet u aan uw linkerhand het stationsgebouw (architect G.J. van der Grinden). Dit is in 1958 in de plaats gekomen van het oude stationsgebouw dat stond op de plaats waar we nu langs lopen, het stadspark/Julianaplein. Rechts van het station ziet u het vml. postkantoor (architect Kruger).



12

Hoek Julianaplein/Spoorstraat schuin (naar links) oversteken naar het Bernhardplein.

Voordat u het Bernhardplein opgaat ziet u aan uw rechterhand de ingang van winkelcentrum "De Kroonpassage". Hier heeft vroeger de Bethelkerk gestaan, aan de zijkant is een ornament ter herinnering daaraan geplaatst. Halverwege het Bernhardplein ziet u aan uw rechterhand het gebouw van de (voormalige) stadsschouwburg 'De Kampanje'. Deze (is inmiddels) verhuisd naar Willemsoord.



Het oude- en nieuwe station



De Bethelkerk

Op de plaats waar nu het winkelcentrum staat stond 'De Bethelkerk'. Hier 'kerkte' de gereformeerde gemeente van Den Helder. Deze kerk - in renaissance vormen, en met een relatief rijk gedetailleerde voorgevel - werd in 1889 in gebruik genomen en heette toen 'De Zuiderkerk'. Na een verbouwing in 1913, werd het de 'Bethelkerk' genoemd. Het gebouw is gesloopt in 1993. Vervangen door nieuwe Bethelkerk aan de Prins Hendriklaan.



Rechts aanhouden, door smal steegje en vervolgens rechtsaf de Polderweg in.

Aan de rechterhand de Bethelkerk en links het nieuwe stadspark.



Rechtsaf de Prins Hendriklaan in.

Aan uw rechterhand ziet u de ingang van de Bethelkerk en links op nr. 55 (Prins Hendriklaan) een vestiging van de Helderse Courant in een beeldbepalend pand. Voor het pand het oorlogsmonument: "Den Vaderlant Ghetrouwe".



Linksaf de Stationsstraat in en vervolgens linksaf de Plantsoenstraat in.

Aan uw rechterhand ziet u mooie gerestaureerde panden.



Rechtsaf Koningdwarsstraat in.

Aan uw rechterhand (hoek Plantsoenstraat) kunstmuur van Pjotr van Oorschot en Ger Dekker.



Linksaf Koningstraat in.

Horecagebied; let op de gevels.



HET BELASTING EN ACCIJNSKANTOOR

Aan Koningsplein 9 is in 1898 gebouwd door H. Wijker in opdracht van de Rijksgebouwendienst. In 1924 is het gebouw inwendig verbouwd en in 1950 uitgebreid. Het pand is in een stijl gebouwd die verwantschap vertoont met de neo-renaissance en bestaat uit twee bouwlagen met een topgevel. Boven de vensters zijn ontlastingsbogen met hoekblokken en sluitstenen. Het pand is bedekt met een zadeldek. In de gevel bevinden zich enkele sierankers.

Het pand heeft, nadat het buiten gebruik werd gesteld, een bestemming gehad als pension en is hedendaags een café.



18

Aan het eind rechtsaf koningsplein op.

Aan uw rechterhand: gerestaureerd vml. belastingkantoor (Koningsplein 9, gemeentelijk monument). Links: De tuinmuur van de R.K. Petrus en Pauluskerk, die om de hoek is gelegen (Kerkgracht 54: Rijksmonument). Vlak daarnaast de Doopsgezinde Kerk en "De Pastorije" (Kerkgracht 49 & 50: gemeentelijke monumenten).



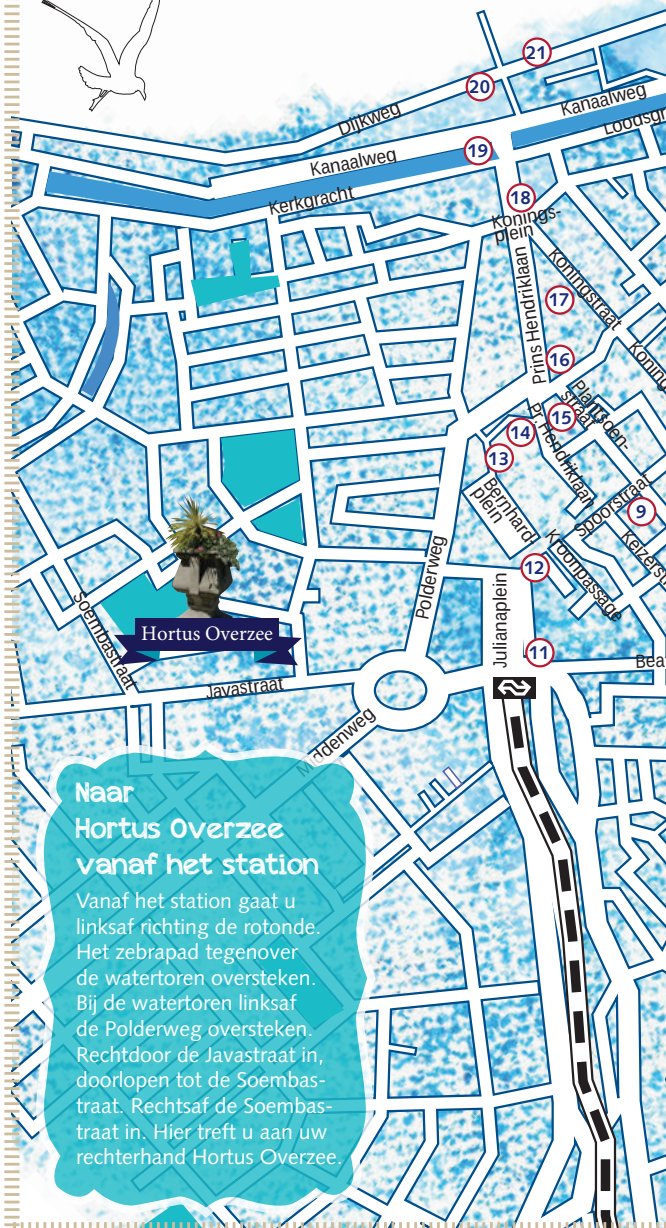
19

Postbrug oversteken.

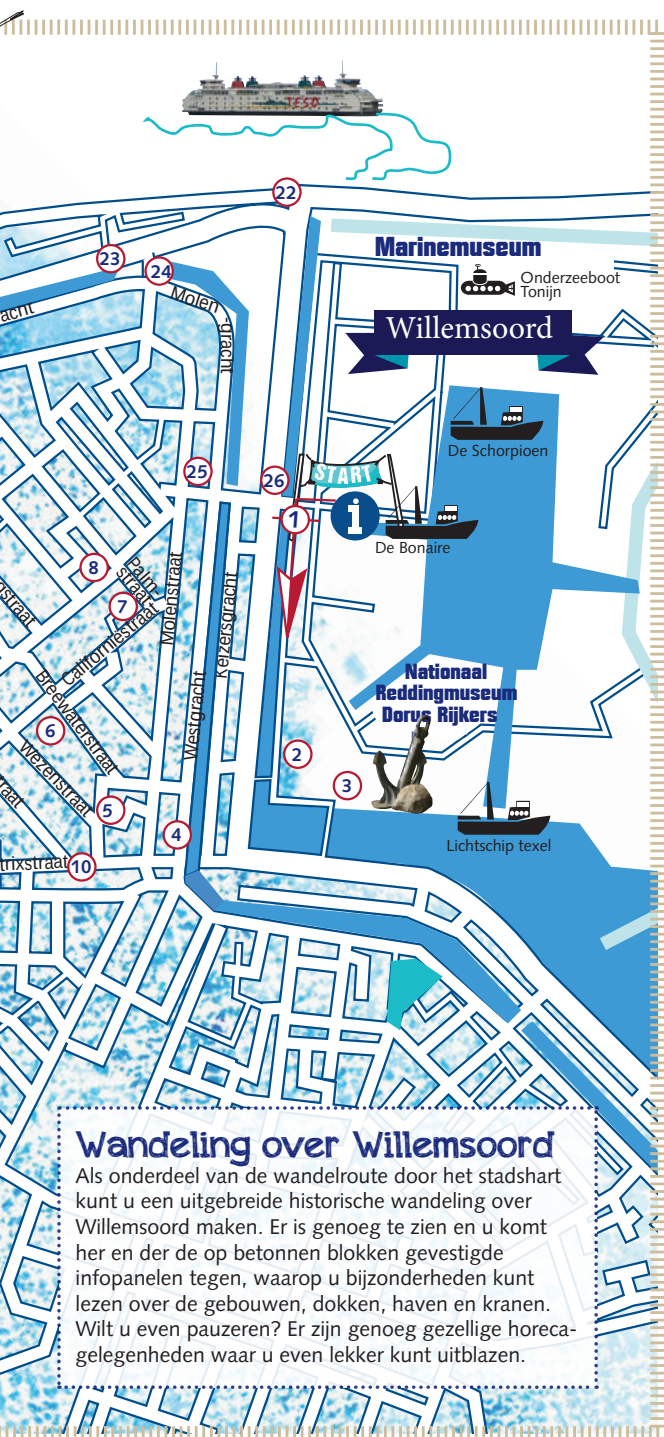
De Postbrug aan het Helders kanaal is aangewezen als Rijksmonument.



Postbrug & belastingkantoor in 1903



Vanaf het station gaat u linksaf richting de rotonde. Het zebrapad tegenover de watertoren oversteken. Bij de watertoren linksaf de Polderweg oversteken. Rechtdoor de Javastraat in, doorlopen tot de Soembasstraat. Rechtsaf de Soembasstraat in. Hier treft u aan uw rechterhand Hortus Overzee.



Wandeling over Willemsoord

Als onderdeel van de wandelroute door het stadshart kunt u een uitgebreide historische wandeling over Willemsoord maken. Er is genoeg te zien en u komt her en der de op betonnen blokken gevestigde infopanelen tegen, waarop u bijzonderheden kunt lezen over de gebouwen, dokken, haven en kranen. Wilt u even pauzeren? Er zijn genoeg gezellige horeca-gelegenheden waar u even lekker kunt uitblazen.

torentje vml.
kantongerecht

vuurtoren
"De Lange Jaap"

Carillon



Rechtdoor via de trap de dijk op.

Op de dijk rechts, maar eerst even genieten van het uitzicht op de zee, Texel en de Razende Bol. Als u met uw rug naar de zee staat ziet u rechts (in de verte) het 'Helden der Zeeplein' met het Carillon, het torentje van vml. Kantongerecht (Kerkgracht 4) en de vuurtoren (Zeeweg 5), (Alle vier Rijksmonumenten). Voor u ziet u o.a. de Watertoren en de Petrus en Pauluskerk. Mocht u de trap niet op kunnen, dan kunt u beneden aan de dijk blijven (rechtsaf Kanaalweg op tot de volgende brug).



De Razende Bol



Petrus en Pauluskerk

Het markante gebouw van de Petrus en Paulus-kerk dat u vanaf de dijk goed kunt zien, dateert uit 1840 en is het op één na oudste kerkgebouw van Den Helder.



21

Op de dijk rechtsaf

Aan uw linkerhand de zee, zandplaat "De Razende Bol", Texel, recht voor u de Texelse boot. Aan de rechterhand het water/kanaal en een mooie gevelwand van grachtenpanden (Loodsgracht 10-11,47,48,52/55,53,54,69 en 70: gemeentelijke monumenten).



22

Bij de volgende trap rechtsaf naar beneden.

Van hieraf heeft u zicht op de Weststraat en Willemsoord. Aan uw linkerkant gebouw met torentje (Rijksmonument) en de onderzeeboot van het Marinemuseum.

DE DIJK

voor de eerste dijkaanleg in de zestiende eeuw werd hout gebruikt van scheepswrakken.

Paalworm

Toen zo rond 1730 de paalworm het houtwerk aan de zeeweringen aantastte, zat er niets anders op dan de dijken geheel met steen te bekleden. Heel veel soorten los steen aan de vooroever, een glooiing van gezette basaltsteen aan de onderzijde van de dijk en zware graniet keien aan de bovenzijde.

De keermuur

Tijdens de achttiende en negentiende eeuw is men doorgegaan de dijk te verbreden en te verhogen. Maar bij de ramp van 14/15 januari 1916 sloeg het water toch over de dijk heen en zette de stad erachter onder water. Vandaar dat de voorgenomen afsluiting van de Zuiderzee tot verhoging van de Helderse zeedijk leidde. Door het aanbrengen van een zogenaamde keermuur aan de westzijde. In de jaren zeventig is de dijk op 'Deltahoogte' gebracht en is de vertrouwde keermuur uit het zicht verdwenen.



Foto van omstreeks 1950, de keermuur is goed te zien



Rechtsaf de Kanaalweg op en vervolgens na een klein stukje linksaf de Mosterbrug over

De naam Mosterbrug heeft te maken met de verkoop van de destijds befaamde mosterd in een nabij de brug gelegen winkeltje op de hoek van de Molengracht en de Ooststeeg.



Linksaf de Molengracht op

Aan uw rechterhand grachtenpanden (let op nr. 12 t/m 16). Aan uw linkerhand: (over het water) Molenplein waar nieuwbouw is gepland.



MOLEN

Namen als Molengracht, Molenstraat en Molensloot herinneren ons aan de tijd dat de molens het straatbeeld in Den Helder beheersten. De Molenbrug wordt in de volksmond Mosterbrug genoemd omdat er vroeger een mosterdmolen en mosterdfabriek in de buurt stonden. Deze brug is altijd een klapbrug geweest.

In de jaren voor de Tweede Wereldoorlog was er veel verkeer over deze brug naar de winkels die langs de Kanaalweg stonden. Na de oorlog is het bovenstuk van de brug er af gehaald. Er zijn zelfs plannen geweest om de brug helemaal te slopen. Dit is gelukkig niet gebeurd. Het bovengedeelte is er later weer opgezet en nu ziet de brug er weer net zo uit als toen.





25

Linksaf Nieuwe Kerkplein op
Vanaf dit punt heeft u zicht op de
Rijkswerf 'Willemsoord' (Rijks-
monument). Rechts ziet u de
Hervormde Kerk en vml. pastorie
"De Pottenkijker", om de hoek
(Nieuwe Kerkplein 2 en Weststraat
59: Rijksmonument).



26

De Weststraat oversteken rechtdoor
naar Willemsoord
De brug is/was de "Werfpoort"
(gemeentelijk monument).



De Nieuwe Kerk is een
waterstaatskerk omdat het is
ontworpen door een opzichter
van de Provinciale Waterstaat in
Noord-Holland. De kerk werd
zo genoemd om onderscheid
te maken met de zogenaamde
Oude Kerk op de Konijnsberg.
De inwijding vond plaats op
1 december 1839 door B.C.
Clement. Het orgel werd pas op
22 december 1861 ingewijd. Het
is een Van Dam orgel.

De toren is in 1843 gebouwd
op het midden van de kerk. Een
spitse toren, voorzien van slag
– en uurwerk. Op de luidklok
stond geschreven het jaar 1641.
Deze klok is tijdens de Tweede
Wereldoorlog door de Duitsers
geroofd. De hervormde kerk
sloot in 1975 haar deuren. Het
gebouw werd verkocht aan de
Pinkstergemeente.





Hoofdgracht 3,
1781 AA Den Helder
Tel.: +31 (0) 223-657534
www.marinemuseum.nl

MARINEMUSEUM

Time-out? Wandel door de geschiedenis van de Koninklijke Marine. Stap aan boord van een echte onderzeeboot en luister naar sterke verhalen van oud opvarenden. Ga op missie of maak kennis met zeehelden. Ontdek een wereld van techniek achter schepen in de interactieve tentoonstelling.

Nog niet uitgerust? Blaas uit in het museumcafé aan boord van het ramschip Schorpioen. U bent van harte welkom!

 Time-out? Machen Sie einen Spaziergang durch die Geschichte der niederländischen Königlichen Marine. Kommen Sie an Bord eines echten U-Bootes und hören Sie die starken Geschichten ehemaliger Besatzungsmitglieder. Begeben Sie sich auf Mission oder machen Sie Bekanntschaft mit Seehelden. Entdecken Sie die Welt der Technik hinter den Schiffen in der interaktiven Ausstellung. Noch nicht erholt genug? Entspannen Sie sich im Museumscafé an Bord des Sturmschiffes Schorpioen. Seien Sie herzlich willkommen!



HET NATIONAAL REDDINGMUSEUM DORUS RIJKERS



Willemsoord 60G
1781 AS Den Helder
Tel.: +31 (0) 223-618320
www.reddingmuseum.nl

 Das Rettungsmuseum zeigt die Geschichte der Seenoot. Begeben Sie sich auf einem begehrten Rettungsboot auf den Weg zu einer schwedischen Barke in Not vor der Küste von Borkum. Erleben Sie einen Zusammenstoß im dichten Nebel, erfahren Sie Windstärke 10 in einem Windtunnel oder testen Sie ihre Fertigkeiten als retter in einem Computerspiel. Echte historische Rettungsbote, aber auch modellen, Reanimationsgerätschaften, Gemälde und viele Displays mit original Filmschnitten machen einen Besuch von etwas 2-3 stunden zu einem faszinierenden und informativen Ausflug für Jung und Alt. Viele Texte sind auf Deutsch. Jeden Mittag Rundfahrten mit dem historische Rettungsboot Johan de Witt (Ausgenommen im Winter).

Het Reddingmuseum geeft een beeld van de geschiedenis van het Nederlandse reddingwezen en veiligheid op zee. In het spannende museum is van alles te beleven en uit te proberen voor jong en oud. Zoals het ondergaan van een aanvaring in de mist of het meevaren op een reddingbootsimulator. Neem plaats in de spectaculaire windtunnel en voel wat windkracht 10 is. Het maritieme museum is echter meer dan een museum voor de jeugd: modellen, instrumenten en schilderijen spreken de oudere bezoekers aan. Veel authentieke zwart-wit films worden getoond. Iedere middag (niet in de winter) zijn er rondvaarten met de Johan de Witt, de vroegere motorstrandreddingboot.



Botanische tuin *Hortus Overzee*

In de botanische tuin Hortus Overzee, gelegen in het centrum van Den Helder, vindt u niet alleen een schitterende collectie tropische planten, maar ook de grootste Japanse tuin met stromend water in Nederland.

De cactuscollectie van de Hortus is aangelegd in een speciaal daarvoor gebouwde kas. De Hortus is kleurrijk, sfeervol en rustgevend. Een bezoek aan deze oase van rust is dan ook beslist de moeite waard!



In der Hortus Overzee
im Zentrum von Den

Helder treffen Sie nicht nur auf eine atemberaubende Sammlung tropischer Pflanzen, sondern auch auf den größten japanischen Garten mit fließendem Wasser in den Niederlanden.

Die Kakteensammlung in der Hortus ist die größte der Provinz Noord-Holland, ihr Gewächshaus wurde speziell für sie entwickelt. In der Hortus finden Sie nicht nur einen "mediterranen Garten", sondern auch einen "Waldgarten". Die Hortus ist farbenfroh, strahlt Atmosphäre aus und Ruhe. Auch Sie werden sich dort bestimmt wohlfühlen.



Ontdek de geheime tuin vlakbij de binnenstad!

Soembastraat 83, 1782 SM Den Helder
Tel. +31 (0) 223-614206 www.hortusoverzee.nl

de kampanje



Wat is er mooier dan een theater bezoeken dat eigen en vertrouwd aanvoelt, waarbij u prettig wordt ontvangen en waar u graag terugkomt? De Kampanje: innovatief en vertrouwd. Dichtbij en toch een heel andere wereld! Selfservice en toch behulpzaam. Wat u zoekt, bieden wij aan!

Was ist schöner als ein Theater zu besuchen, das sich sehr vertraut anfühlt, wo Sie herzlich empfangen werden und wohin Sie gerne zurückkehren? Die "Kampanje" innovativ und doch vertraut! Sehr nah und doch eine ganz andere Welt! Selbstbedienung und doch behilflich! Was Sie suchen, bieten wir an!

Willemsoord 63, 1781 AS Den Helder
Telefoon: +31 (0) 223-674664
Kijk voor informatie op www.kampanje.nl

WILLEMSOORD DEN HELDER

Voor een dag lang plezier!

Kunst
Cultuur
Horeca

Jacht-
haven

Over Willemsoord...

Het unieke complex Willemsoord, wat vroeger de scheeps- en onderhoudswerf voor de Koninklijke Marine was, is nu een prachtig monumentaal deel van

Den Helder dat zich gaandeweg verder zal ontwikkelen tot open stadsdeel. De restauratie van Willemsoord heeft een groot aantal jaren in beslag genomen met als resultaat een schitterend cultureel erfgoed. Willemsoord huisvest een diversiteit aan ondernemers en nautische en culturele instellingen. Een bezoek aan Willemsoord staat dan ook garant voor een gezellig dagje uit!

INFO

Tel.: +31 (0) 223-616100
www.willemsoordbv.nl